

Jan Říha ČESKÉ OVOCE

TŘEŠNĚ

Čís. 24.

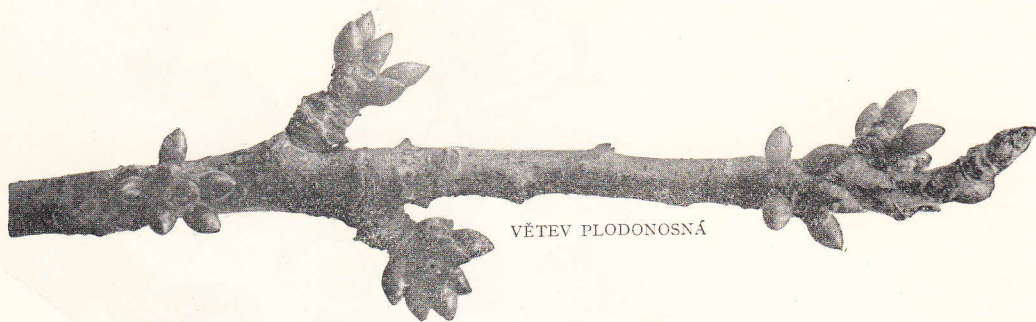

CÍSAŘE FRANTIŠKA CHRUPKA

Kaiser Franz Knorpelkirsche – Bigarreau Empereur-François

LETOROST

VĚTEV PLODONOSNÁ

CÍSAŘE FRANTIŠKA CHRUPKA

PESTRÁ CHRUPKA

Tuto nádhernou chrupku lze považovati jaksi za později zrající odrůdu Lauermannovy chrupky, jest jí vzhledem i chutí tak podobna, že nelze jich při nejpečlivějším prohlédnutí rozeznati od sebe. Velikost a váha stejná, barva, dužnina i chuť táž. Jediný rozdíl jest, že když jest Lauermannova právě na skonu, tato jest nejlepší. Mnozí znalci sice tvrdí, že bývá vždy tmavší a má kratší stopky, avšak Lauermannova, ponechá-li se déle na stro-mech, jest také tak tmavá a délka stopek se různí u obou stejně: najdou se delší i kratší. Ani ve vzrůstu stromů nelze naléztí podstatného rozdílu.

Podle jména, které má, dalo by se souditi, že je to plod býv. rak.-uher. říše, dokladu však k tomu není. Jedinou zmínku o ní činí C. Mathieu v časopise „Pomologische Monatshefte“ v roce 1896 na str. 193. Podle toho předložena závodem Fr. F. Rieverse v roce 1895 mezi jinými odrůdami Londýnské ovocnické společnosti k posouzení, kdež došla zaslou-ženého obdivu. Jmenovaný závod Fr. Rieverse jí popisuje ve svém seznamu zcela krátce: „Velmi velká, překrásně tmavě červená, pozdní“. Ani tento závod nezná jejího původu, praví jen, že ji tam pěstují pod sklem již přes 20 let (psáno 1895) a považuje ji za nej-lepší k tomu účelu.

U nás jest podle jména dosti rozšířena, zaměňuje se však všeobecně s Lauermannovou a neměla by nikde, kde tato se pěstuje, ve větší míře chybětí, aby se tím prodloužila doba požitku těchto nejlepších chrupek. Má veškeré dobré vlastnosti, které byly uvedeny v popise „Lauermannovy“ a jest, jako ona, stolní, obchodní, ke všemu se hodící odrůda první třídy.

Daří se jí za stejných okolností. Taktéž i vzrůst stromů je stejný, zdali však bude vy-vinovati stejně mohutné koruny, nelze ještě říci v přítomné době, neboť není nikde u nás stromů tak starých, aby se to dalo posouditi; lze to však předpokládati.

Ani v plodnosti nelze naléztí rozdílu; mladé stromy začínají ploditi později než jiné, ale pak plodí hojně, v době květu zmrzá jako jiná.

Letorosty narůstají dlouhé a silné, nahnědlé, ve stínu bledší, tenkou odlupující se stří- břitou blanou tak pokryté, že ta barva jen sem tam, nejvíce ke konci letorostu, skvrnitě proniká. Natrhané, mírně vyvstalé tečky se ztrácejí v bláně, jeví se jen malými trhlinkami a zřetelné jsou jen ve spodní barvě, zvláště tím, že bývají široce, šedě obroubeny.

U spodu letorostu jsou oka slabší, jako hubenější, dále ke konci větší, pěkně vejčitá, mají šupiny hnědé, příliš neodstávají a jsou na patkách zcela mírně vysokých s třemi žeběrky, z nichž prostřední se táhne hluboko a mírně hranatí letorost.

Květní poupata jsou okům zcela podobna, jen o málo větší, stejně šupinatá a jsou u spodu letorostu a shluklá v malé růžice. (Viz obraz.)

Rašící lístky jsou zelené a méně přihnědlé; po dokončeném vývoji jsou až 183 mm dlouhé, 80 mm široké, do špičky klínovitě zúžené, eliptické, mají kraj hrubě dvojmo, pilovitě zoubkovaný, zoubky se končí zcela malinkými hroty; řapíky mají as 35 mm dlouhé, zarudlé, žlázy na nich větší, červenavé, blízko pod čepelí listu. Příplodní bývají menší, opak vejčité, takže největší šířka jest dále ke krátké špičce, kraj mají drobněji zoubkovaný, žlázy na řapících až téměř pod čepelí listu, ano až i na jich kraji.

Kvete vždy velice hojně ve větších chomáčích; poupata jsou v rozpuku něžně růžově nadechlá a mají kalíšky nahnědlé. Květy jsou krásné, as 35 mm široké, taktéž podobné květům „Lauermannovy“. (Viz obraz.)

Přiložený barevný obraz, zhotovený podle větve od p. Marušky z Klecan, znázorňuje dokonale velikost a tvar, barva však bývá ohnivější. Jest z největších třešní, takže 10 kusů váží průměrem 90 g, jednotlivě až i 10·5 g. Bývají as 23 mm vysoké, 27×24 široké, tedy úplně stejné s Lauermannovou; u stopky jsou široké, k temeni tupě zaokrouhlené, často tak, že plody lze na ně postavit, jedna strana bývá mírně proláklá, druhá více stlačena, po této se táhne od stopky čára, která se končí v maličké jamce hrubou, rzivou, ze středu směrem k čáře posunutou jízvou, na mírně skoseném temeni.

Zelené, odspodu zarudlé silné stopky vězí v širokých, hlubokých jamkách a připojují se v nestejném počtu na kratičké, kostrbaté pastopy.

Pevná slupka bývá skvěle červená, do stínu bledší, kdež až žlutavě prokvétá, aspoň zdánlivě tmavší Lauermannovy, temnější čárky a píhy prokvétají, mimoto jest hojně poseta velmi jemnými, avšak zřetelnými, zlatitými tečkami.

Velmi tuhá, ne snad tvrdá dužnina jest mdle žlutavá, kolem pecky zarůžovělá, neobsahuje mnoho šťávy, chuť její libě navinule sladká a dobrá.

Poměrně malé pecky jsou znázorněny černým obrazem, lpí na dužnině a jsou červenavé.

Uzrává kolem 15.—20. července a vydrží za příznivého počasí velmi dlouho na strozech, v deštivém počasí puká jako jiná.

Bláha o ní píše: Jest mohutného vzrůstu, ploditi začíná až později, pak dává skvělou úrodu. Ovoce veliké, červeně zbarvené, chruplavé, zvláště k zasílání způsobilé, zraje koncem července.

V zahradách Zemského pomologického ústavu v Troji ji chovají od roku 1884 pod jménem Chrupavka císařská čís. 72 a Císař František čís. 113.

Popisy, jen však zcela stručné, lze nalézt jak uvedeno již zpředu v „Pomologische Monatshefte“ 1896 str. 193. Die Kaiser Franz Knorpelkirsche, Thomas řadí ji do prvního výběru na str. 16, Bigarreau Empereur-François.

Jiná jména nejsou známa.

CÍSAŘE FRANTIŠKA CHRUPKA

Kaiser Franz Knorpelkirsche. – Bigarreau Empereur François.